

УДК 94(437.1/.2):327

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-2-4>**Любов ПАВЛИШИН,**
orcid.org/0000-0003-2045-140X

кандидат історичних наук,

доцент кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції

Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

(Ужгород, Україна) liubov.pavlyshyn@uzhnu.edu.ua

РОЛЬ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ФОРМУВАННІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ

Сучасна чеська зовнішня політика демонструє глибоку повагу до історичних традицій, систематичне застосування культурної дипломатії та іміджевих стратегій з метою позиціонування країни як надійного партнера в Європі та світі. У статті робиться спроба визначити внесок культурної дипломатії у побудову зовнішньополітичного іміджу Чеської республіки в історичному вимірі. Застосовано міждисциплінарні підходи (історико-описовий та компаративний) із акцентом на аналіз джерельної бази та офіційних документів для виявлення динаміки іміджевих практик у різні історичні періоди державного розвитку. Проведено аналіз історичних етапів формування іміджу Чехії на міжнародній арені; розкрито традиції державних інституцій та вплив культурної спадщини на імідж країни; проаналізовано роль механізмів культурної дипломатії у підтримці позитивного образу держави. Розглянуто сучасну візуальну ідентичність державної символіки Чехії, яка будується на базі історично сформованих національних образів. Прослідковано як кожен історичний період створював свою візуальну символіку, набуваючи значущості в громадській та політичній площині. Розглянуто ключових учасників формування зовнішньої політики Чеської республіки та конституційно-правове визначення їх ролі. Висвітлено діяльність інститутів чеської закордонної та дипломатичної служби, що засвідчує неперервність та тяглість історичних традицій. Доведено, що імідж країни визначається сукупністю культурної пам'яті, національної ідентичності, географічного положення та міждержавних зв'язків. Культурна спадщина у поєднанні з інституційними традиціями формує стійку іміджеву стратегію, що підтримує репутацію Чеської республіки як стабільного партнера на міжнародній арені. Історичний аналіз допомагає зрозуміти, які саме образи та наративи були використані в різні періоди та як це вплинуло на сучасне сприйняття Чеської республіки.

Ключові слова: культурна дипломатія, Чеська республіка, зовнішньополітичний імідж, історична традиція, культурна спадщина.

Liubov PAVLYSHYN,

orcid.org/0000-0003-2045-140X

Candidate of Historical Sciences,

Associate Professor at the Department of History of Hungary and European Integration

Uzhhorod National University

(Uzhhorod, Ukraine) liubov.pavlyshyn@uzhnu.edu.ua

THE ROLE OF CULTURAL DIPLOMACY IN THE FORMATION OF THE FOREIGN POLICY IMAGE OF THE CZECH REPUBLIC: HISTORICAL CONTEXT

Contemporary Czech foreign policy demonstrates deep respect for historical traditions, systematic use of cultural diplomacy and image strategies to position the country as a reliable partner in Europe and the world. The article attempts to determine the contribution of cultural diplomacy to building the foreign policy image of the Czech Republic in a historical dimension. Interdisciplinary approaches (historical-descriptive and comparative) are used, with an emphasis on the analysis of source materials and official documents to identify the dynamics of image practices in different historical periods of state development. An analysis of the historical stages of the formation of the Czech Republic's image on the international arena is carried out; the traditions of state institutions and the influence of cultural heritage on the country's image are revealed; the role of cultural diplomacy mechanisms in supporting a positive image of the state is analyzed. The modern visual identity of the Czech Republic's state symbols, which is based on historically formed national images, is examined. The author traces how each historical period created its own visual symbols, which gained significance in the public and political spheres. The key participants in the formation of the Czech Republic's foreign policy and the constitutional and legal definition of their role are considered. The article highlights the activities of Czech foreign and diplomatic service institutions, which demonstrate the continuity and consistency of historical traditions. It proves that a country's image is determined by a combination of cultural memory, national identity, geographical location and inter-

state relations. Cultural heritage, combined with institutional traditions, forms a stable image strategy that supports the Czech Republic's reputation as a stable partner on the international stage. Historical analysis helps to understand what images and narratives were used in different periods and how this has influenced the contemporary perception of the Czech Republic.

Key words: *cultural diplomacy, Czech Republic, foreign policy image, historical tradition, cultural heritage.*

Постановка проблеми. Дослідження ролі культурної дипломатії у формуванні зовнішньополітичного іміджу Чеської республіки зосереджується на історичному контексті та сучасних практиках, у яких культурна дипломатія виступає ключовим інструментом позиціонування країни як надійного партнера на міжнародній сцені. Основна задача полягає у визначенні внеску культурної дипломатії у формування іміджу країни протягом різних історичних етапів, а також механізмів, за допомогою яких культурні та інституційні практики взаємодіють із зовнішньополітичною стратегією. Історичний контекст дозволяє виявити тривалі тренди та патерни у використанні культурної дипломатії та їх вплив на сучасну зовнішню політику. Іміджеві технології розглядаються як ключовий механізм забезпечення позитивного образу держави на глобальному рівні. Аналіз історико-структурних факторів у поєднанні з сучасними інструментами культурної дипломатії дозволяє виявити механізми, за допомогою яких Чехія може позиціонувати себе як стабільного та впливового партнера на європейській та міжнародній арені. За допомогою історико-описового та компаративного підходів здійснюється аналіз ролі візуальної символіки держави на різних етапах її розвитку. Теоретичні рамки м'якої сили та інституційного підходу з історичної перспективи пояснюють, як демократичні цінності, тривалі наративи та символи можуть конвертуватися у зовнішньополітичні переваги та підтримку доброго імені країни. Застосування міждисциплінарного підходу, що поєднує теорію та методи міжнародних відносин з історичним аналізом, є виправданим та перспективним для глибокого розуміння ролі культурної дипломатії у формуванні зовнішньополітичного іміджу Чеської республіки у різних історичних контекстах. Такий підхід дозволяє не лише окреслити механізми впливу культурних практик на політику та імідж, але й пояснити зміни цих механізмів у відповідь на внутрішньополітичні та міжнародні трансформації.

Аналіз досліджень. Наукова проблема привертає значну зацікавленість дослідників, оскільки пропонує багату джерельну та документальну базу. Історики та політичні аналітики розглядають зовнішню політику посткомуністичних країн, роль культурної дипломатії та іміджевих практик

переважно у контексті європейської інтеграції та кризових періодів. Імідж держави трактують як результат взаємодії історичної традиції, внутрішньо-політичних процесів та зовнішньокомунікаційних стратегій. Особливу увагу приділено питанням м'якої сили та бренд-менеджменту. У рамках даної проблематики ключова роль м'якої сили полягає у конвертації історичних традицій, правової державності та культури діалогу у політичні переваги країни та легітимність на міжнародному рівні. Серед зарубіжних науковців, що займаються даною проблематикою, варто виділити наступних. Швецький дослідник Джеймс Паммент у праці «Нова публічна дипломатія у 21 столітті» розглядає концепцію нової публічної дипломатії, досліджує методи та стратегії культурних інститутів на прикладі США, Великої Британії та Швеції (Pamment, 2013). Американська науковиця Ненсі Сноу (Snow, 2020) визначає публічну дипломатію як державну стратегію створення впливового образу на міжнародній арені та доводить, що цей термін є нормативною заміною більш негативно забарвленого поняття «пропаганда» і централізує роль громадськості в міжнародних відносинах. Нідерландський дослідник політичного іміджмейкінгу Пітер Ван Хем (Ham, 2001) досліджує взаємозв'язок міжнародного іміджу та дипломатії м'якої сили, зазначаючи, що традиційна дипломатія поступається новим методам міжнародного бренд-менеджменту. У працях С. Анхольта (Anholt, 2003) розглядаються питання застосування ефективної візуальної концепції й комерційної реклами у формуванні міжнародного іміджу держави. Кнуд Ерік Йоргенсен (Jørgensen, 1999) досліджує динаміку сучасної європейської зовнішньої політики та дипломатії. Вагомим доробком у галузі міжнародних відносин є праця чеського політолога Александра Орта «Чеська зовнішня політика» (Ort, 2004). Дослідження пропонує аналітичний огляд внутрішньополітичних процесів у Чеській республіці та їхній вплив на формування зовнішньої політики та іміджу держави на міжнародній арені. У 2004 році група науковців Інституту міжнародних відносин Чехії опублікувала колективну монографію «Закордонна політика Чеської Республіки 1993–2004: успіхи, проблеми та перспективи» (Pick, Handl, 2004), у якій окремо здійснено аналіз напрямів культурної

дипломатії та їх впливу на конструювання міжнародного іміджу.

Теоретичні основи культурної та публічної дипломатії сьогодні досить активно досліджують українські науковці. Сергій Гололобов (Hololobov, 2022) вивчає роль культурної дипломатії як інструменту м'якої сили та державної політики, її значення під час військових конфліктів і перспективи вдосконалення. Політичні та правові аспекти розвитку публічної дипломатії в контексті євроінтеграційних викликів вивчають Тетяна Мадрига та Ілля Круглюк (Мадрига, Круглюк, 2025). Інна Хоменська та Олег Івашчук (Khomenska I., Ivashchuk, 2023) у своїх наукових працях досліджують теоретичне визначення публічної дипломатії та її зв'язків із культурною складовою, стратегічними комунікаціями та міжнародним іміджем. Вітчизняні дослідження зовнішньополітичного іміджу держави зосереджені переважно на інституційних механізмах та теорії сили. Осмолівська А. (Осмолівська, 2018) підкреслює роль комунікаційних чинників з поєднанням маркетингових стратегій у формуванні іміджу країни. Науковиця Єремєєва І. (Єремєєва, 2021) розглядає практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави через аналіз напрямів сучасного державного іміджмейкінгу та визначення впливу дипломатичних технологій. Чечель О. (Чечель, 2026) досліджує питання іміджу держави у контексті здійснення демократичних перетворень в Україні.

Серед вітчизняних дослідників трансформаційних історичних та зовнішньополітичних процесів у країнах Центрально-Східної Європи та у Чеській республіці зокрема, необхідно виділити наступних: Володимир Приходько (Приходько, 2004), Єва Кіш (Кіш, 2008), Роман Корсак (Корсак, 2013), Віталій Андрейко (Андрейко, 2011), Любов Павлишин (Павлишин, 2021, 2021a, 2021b, 2024). У монографії «Зовнішня політика Чеської Республіки: становлення та пріоритетні напрями розвитку (1993-2004 рр.)» (Павлишин, 2021b) авторка прослідковує вплив зовнішньої політики країни на реалізацію її національних інтересів. У статті «Діяльність Чеського центру в Україні як приклад успішного інструменту культурної дипломатії» (Павлишин, 2021) аналізується практична ефективність культурних інституцій у просуванні іміджу держави та прикордонної співпраці. У статті «Зовнішня політика Чеської Республіки крізь призму історіографії» (Павлишин, 2021a) подано історіографічну оцінку формування іміджу та зовнішньополітичної стратегії Чехії, з акцентом на методологію дослідження історико-політичних

процесів. У матеріалах круглого столу «Культурна дипломатія як інструмент партнерства України та Угорщини в умовах російсько-української війни» (Павлишин, 2024) розглядається роль культурних ініціатив у підтримці міждержавних відносин під час війни.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених дослідженню культурної дипломатії, низка важливих аспектів залишається недостатньо вивченою та потребує подальшого теоретичного й методологічного опрацювання. У науковій площині відсутні дослідження історичного контексту механізмів культурної дипломатії. Аналіз наукових праць з даної проблематики засвідчує, що комплексний і системний аналіз механізмів культурної дипломатії країни через призму історичної традиції (у нашому випадку Чеської республіки), залишається недостатньо вивченим, що і визначає наукову новизну цієї проблематики. Авторкою вперше застосовується країнознавчий та культурно-історичний підхід, що дозволило вивчити події у динаміці та виявити зв'язки між різними етапами формування зовнішньополітичного образу Чехії.

Мета статті. Метою даного дослідження є з'ясування ролі культурної дипломатії у конструюванні зовнішньополітичного іміджу Чеської республіки крізь історичний контекст. Для досягнення зазначених цілей були поставлені наступні завдання: проаналізувати історичні етапи становлення іміджу Чехії; розкрити традиції державних інститутів та вплив культурної спадщини на формування міжнародного іміджу країни; обґрунтувати роль механізмів культурної дипломатії та державної символіки у формуванні позитивного образу держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Імідж держави формується на перетині політичних рішень, комунікаційних стратегій, культурної дипломатії та історичної пам'яті. Створення зовнішньополітичного іміджу держави є результатом тривалого синтезу: внутрішньополітичних процесів (політична стабільність, легітимність влади, стійкість демократичних інституцій); економічного розвитку; історичних традицій, культурних цінностей та наративів; взаємодії з іншими суб'єктами міжнародних відносин. Щоб зрозуміти традицію формування іміджу країни, слід проаналізувати ключові історичні етапи становлення її як суб'єкту міждержавних відносин та розвиток демократичних інститутів. Для України є цікавим та корисним досвід застосування принципів культурної дипломатії країн регіону Центрально-Східної Європи з огляду на подібність умов, в

яких необхідно реалізовувати іміджеву політику країни.

Історичні традиції демократії на території сучасної Чеської республіки створювалися протягом століть і впливали на формування позитивного міжнародного профілю країни. Такі передумови пов'язані з діяльністю Кирила та Мефодія в IX столітті, гуситським рухом та Реформацією у XV–XVI століттях, розвитком парламентаризму під час реформ у Австро-Угорщині та створенням після Першої світової війни Чехословацької республіки з однією з найдемократичніших конституцій того часу. Давня та середньовічна спадщина має значну роль у становленні чеської політичної та культурної традиції. У IX–X століттях існувала Моравська держава, яка виступала одним із ключових культурних та політичних центрів регіону. Вона заклала основні цінності та концепти, пов'язані з ефективним державним управлінням, з акцентом на роль монарха та релігійного лідерства. Рання формація суверенної чеської політики та участь у Центральноевропейській політичній арені створили підґрунтя для формування міцного національного іміджу, що поєднував культурні досягнення з політичною експансією та дипломатичними зусиллями з метою підтримки незалежності від зовнішнього впливу. Від Моравського князівства до чеських земель Празької корони – Богемія, Моравія та Сілезія формували політичну спільноту з власними дипломатичними традиціями (Wolverton, 2015: 129).

Ключовою віхою в історичному розрізі став розпад імперії після Першої світової війни та створення незалежної Чехословаччини (1918–1938). Перший президент республіки Томаш Гарріг Масарик та прем'єр Едвард Бенеш визначили політичний курс, орієнтований на гуманізм, верховенство права, соціальну відповідальність та міжнародну кооперацію. Унікальна репутація Першої Чехословацької республіки послужила підвалиною для формування тривалого позитивного іміджу країни як «острова демократії» у Центральній Європі. У цьому контексті визначилася роль Чехословаччини як активного суб'єкта міжнародних відносин: вступ до Ліги Націй у 1920 році, активна участь у міждержавних договорах, формування зовнішньої політики, основаної на принципах міжнародного права та багатосторонньої взаємодії (Klimek, Kubů, 1995: 32). Природна орієнтація на міжнародні інститути та багатосторонні угоди з увагою на законність, повага до прав людини та економічна співпраця заклали імідж Чехословаччини як надійного партнера для сусідніх країн і Європи цілком. Водночас економічні та політичні

кризові моменти міжвоєнного періоду – зокрема піднесення націоналізму та соціально-економічні труднощі – вплинули на сприйняття країни як стабільного, але з підвищеною чутливістю до зовнішніх впливів актора на європейському континенті.

Подальше перебування країни в соціалістичному блоці мало суттєвий вплив на формування демократичних засад у державі. Головною цінністю формування суспільної системи стала не особа громадянина, а провідна ідеологія – комуністична доктрина, що впливала на політичні орієнтації, нормативні рамки та механізми влади. Внаслідок цього домінування ідеологічних цінностей обмежували принципи плюралізму, верховенства закону та політичної конкуренції, що стримувало розвиток відкритої демократичної парадигми та гнучкість політичних інститутів. В середині 1960-х у Чехословаччині поширювалися настрої проти радянського впливу та розпочався рух за лібералізацію комуністичного режиму. Перший секретар компартії Чехословаччини А. Дубчек у 1968 р. запропонував реформаторську «Програму дій», спрямовану на побудову «соціалізму з гуманним обличчям» (Emmert, 2019: 176). Однак спроба вийти з-під впливу диктатури у 1968 р. закінчилася невдало. Так звана «Празька весна» була спробою лібералізації політичного режиму в Чехословаччині, що зіткнулася з зовнішнім тиском та внутрішніми протиріччями, в результаті чого реформаторський період увійшов у кризу та завершився військовою інтервенцією Організації Варшавського договору. У 1970–1980-х роках спостерігалися перші структурні зрушення в еліті, зокрема поступове формування нової політичної сцени, що включала представників інтелектуального середовища, академічних та культурних середовищ, а також окремі групи суспільних активістів. Яскравим прикладом реалізації новим вимог суспільства стало утворення громадського об'єднання «Хартія-77». Діяльність цього опозиційного руху у тоталітарній Чехословаччині винесла на політичну сцену лідера Вацлава Гавела, майбутнього президента демократичної держави. Це зростання політологічної та громадської активності заклало підмурок для подальших трансформаційних процесів у суспільстві, таких як зростання вимог щодо прав людини, демократизація політичного процесу та розвинення інституційної автономії.

Усі ці еволюційні зміни вплинули на формування міжнародного іміджу країни та її репутації. Зокрема, перехід від однопартійної системи до більш відкритого політичного поля, початок процесів лібералізації та пов'язані з ними рефор-

маторські кроки сприяли переоцінці ролі Чехії у міждержавному контексті, збільшили інтерес міжнародної спільноти до внутрішньополітичних змін та змінили оцінку країни як потенційного партнера у регіональних та глобальних інтеграційних процесах. Водночас міжнародний імідж Чехії почав віддзеркалювати зростання прозорості, правової визначеності та динаміку демократичних реформ, що послабило попередні стереотипи та стимулювало більш позитивні зовнішні оцінки.

Найважливішим періодом для даного дослідження є етап відновлення незалежності Чехії в період з 1989 по 1993 роки. У листопаді 1989 р. розпочалися масові антиурядові виступи, початок яким дала студентська революція. Маніфестації та мітинги студентської молоді були розігнані поліцією. У відповідь на репресивні заходи комуністичної влади антиурядові виступи набули масового характеру. Опозиційні сили утворили у листопаді 1989 р. суспільний рух – Громадянський форум, який поставив собі за мету відновлення демократії в країні. Правляча партія виявилася неспроможною вести політичну боротьбу з опозицією, внаслідок чого партійно-державний апарат було паралізовано. Листопадові події 1989 року стали початком демонтажу тоталітарно-репресивної системи. Федеральні збори, що стали представницьким органом після відставки багатьох комуністів, обрали своїм головою Олександра Дубчека, а новим Президентом Чехословаччини – Вацлава Гавела (Приходько, 2004: 163). У контексті історичного розвитку опозиційного руху «Громадянський форум» суттєвим є формування іміджевого артефакту, зокрема логотипу. Автором цього логотипу виступив графічний дизайнер Павел Штястний. У рамках конкурсу було оголошено змагання з розробки символу для новоствореного Громадянського форуму. Перемогу здобув спонтанний елемент гумору: блакитне «О» з очима і посмішкою та червона «Ф». Візуальний знак набув функції символу свободи та перемоги, а саме: реформування парламентської системи, незалежних судових органів та створення прозорих механізмів державного управління, що стало основою позитивного міжнародного іміджу Чехії як стабільної та зрілої демократії. Закінчення комуністичного режиму і перехід до демократичного ладу позначилися радикальними змінами у внутрішній політиці та зовнішньополітичному курсі Чехословаччини. Неочікуваним поворотом у чехословацькій історії стало роз'єднання зі Словаччиною, з якою протягом усього ХХ століття формувалася спільна державна традиція. У цей період відбувається трансформація іміджу країни

з ізольованого соціалістичного режиму до активного члена європейської інтеграційної спільноти. Приєднання до НАТО (1999 р.) та до ЄС (2004 р.) відповідно змінили зовнішньополітичний профіль Чехії: з боку міжнародного середовища – як надійного партнера з розвиненою інституційною базою та активною участю у європейських та трансатлантичних інтеграційних процесах.

У всіх вищезгаданих процесах невід'ємну складову представляє собою культурний компонент системи міжнародних відносин, утворюючи третій вимір поряд із політикою та економікою. Поняття культурної дипломатії охоплює не лише практичний інструментарій вирішення конкретних зовнішньополітичних завдань, але й концепцію міжкультурної взаємодії – дипломатію між культурами. Ці дві функції тісно пов'язані між собою, водночас залишаючись принципово різними за характером ролей. У першому підході культура виступає як суб'єкт зовнішньої діяльності: через обмін культурними цінностями, традиціями, мистецтвом та наукою вона сприяє досягненню взаєморозуміння між народами. Такий підхід передбачає активну участь держави в ініціативах, що формують спільні ціннісні орієнтири та міжкультурні контакти, а також використання культурних програм як засобу політичного впливу. У другому випадку культура розглядається як об'єкт дипломатії, у рамках якої міжкультурний діалог модерується з позицій зовнішньої політики. Тут інструментарій включає культурні обміни, мовні програми, освітні ініціативи та спільні культурно-освітні проекти, які полегшують комунікацію та зменшують культурні бар'єри між країнами. Головна мета культурної дипломатії полягає в підвищенні обізнаності світової спільноти щодо держави та формуванні позитивного іміджу на міжнародній арені. Вона використовує культурний чинник як один із ключових механізмів м'якої сили, що сприяє розвитку довіри, легітимації зовнішньополітичних цілей та підтримці стабільних міждержавних відносин. Особливим аспектом є орієнтація на широку аудиторію: у межах культурної дипломатії акцент робиться не лише на взаємодії між професійними дипломатами, а й на залученні громадськості, освітніх інституцій, культурних та медіа-проектів. Це забезпечує більш стійке формування позитивного образу держави внаслідок масштабного резонансу та повсякденного залучення населення, а також підсилює соціальну легітимацію зовнішньополітичних прагнень.

Цілі культурної дипломатії узгоджуються з основними завданнями традиційної дипломатії:

налагодження дружніх контактів між суверенними державами, досягнення взаєморозуміння та сприяння міждержавному співробітництву між різними національними суспільствами. У рамках культурної дипломатії суб'єкт міжнародних відносин формує міждержавні відносини з об'єктом через вплив на його суспільство за допомогою ознайомлення з культурними звичаями, традиціями та цінностями приймаючої сторони. Сьогодні культурне співробітництво прийнято вважати співробітництвом на вищому рівні (Jørgensen, 1999: 79). У сфері культурної дипломатії також можна виділити процеси, які здатні спрогнозувати та дати оцінку будь-яким зовнішнім подіям чи діям держави. Наприклад, як система цінностей та поглядів одного суспільства може відреагувати на ті чи інші події у міжнародних відносинах. З початку XXI століття у всьому світі не тільки спостерігається, а й посилюється перегляд звичних методів як впливу, так і уявлення держави та сприйняття народу іншим суб'єктом міжнародної політики та життєдіяльності. Понад те, на перше місце у відносинах виходять не так державні, суспільні та обцинні інтереси, скільки особисті інтереси та культурні особливості того чи іншого суб'єкта взаємин. На цьому культурному тлі все більш значуще місце відводиться освітнім, культурним та релігійним заходам, які лежать в основі уявлення та просування дипломатичних інтересів (Павлишин, 2024: 179).

У рамках заходів культурної дипломатії передбачається інституалізація міжнародних відносин через системні механізми взаємодії між державами та їхніми культурними інституціями. На сучасному етапі більшість провідних європейських держав створюють й підтримують розгалужені мережі культурних інституцій за межами національної території, що свідчить про прагматичний характер культурної дипломатії як компонента зовнішньополітичної стратегії. Культурна дипломатія Чеської республіки репрезентує багатомірність національного образу за кордоном, що відповідає загальній тенденції для малих та середніх за розміром європейських держав, які підкреслюють роль історичного впливу як обґрунтованого та дієвого фактору культурної дипломатії. Проте наприкінці першої декади XXI століття Чехія залишається у фазі розроблення та уточнення концепту іноземної презентації країни. Чеська республіка прагне забезпечити комплексне охоплення основних компонентів культурної дипломатії та культурного виміру зовнішньої політики, при цьому з урахуванням обмежених ресурсів та прагматичної орієнтації на конкретні ключові напрями. Власні

культурні інститути за кордоном є одним із каталізаторів цієї політики: вони підтримують викладання чеської мови за кордоном, сприяють перекладу літератури, організовують культурні обміни та резиденції для творців та фахівців у сфері культури, науки та освіти.

Важливим іміджевим елементом, який репрезентує країну на міжнародній сцені крізь історичний погляд є державна символіка. Офіційна державна символіка Чеської республіки визначена статтею 14 Конституції від 1992 р. (Ústava, 1992). Вона засвідчує історичну неперервність і охоплює великий і малий державні герби, державні кольори, державний прапор, прапор президента республіки, державну печатку та державний гімн. Основними функціями символіки є ідентифікаційна та репрезентативна. Разом із тим символіка відображає історичний контекст: її розвиток узгоджується із етапами понад тисячолітньої історії держави, корені якої сягають IX століття на Моравії, де відбулося прийняття християнства, а відтак – розвиток писемності. Символіка підкреслює історичну спадкоємність та тяглість традицій, що встановлюють зв'язок між поколіннями. За загальним змістом державні символи Чеської республіки відображають тисячолітню історію держави: Малий герб відображає середньовічне чеське королівство, гімн – національне відродження початку XIX століття, прапор – демократичну Чехословаччину, Великий герб – відродження демократії після революції 1989 року (Sedláček, 2007). Сучасна візуальна ідентичність будується на базі історично сформованих символів та національних образів. Це дозволяє зберегти духовні коди та культурні асоціації, водночас трансформуючи їх у сучасному форматі для ефективної комунікації в міждержавному та громадському контексті. Це створює відчуття стабільності та сталості державної системи, що підвищує довіру громадян та міжнародних партнерів. Важливим кроком у просуванні бренду Чехії як сильної держави стало розроблення влітку 2025 р. візуальної ідентичності органів державної влади. Відбувся перехід від розрізної системи до єдиного рішення, що сприяло прозорості та зрозумілості державної комунікації. Єдині візуальні сигнали полегшують ідентифікацію установ, зменшують плутанину в адміністративних взаємодіях та підсилюють очікувану якість державних послуг. Вона замінила попередню розрізнену та фрагментарну систему графічних елементів єдиним інтегрованим рішенням. Основний логотип утворює червоний прямокутний щит із білим двоголовим левом у стрибку у верхній частині композиції та синьою

смугою збоку, що нагадує традицію триколову. У рамках тієї самої концепції, на другому рівні ієрархії логотипів використано спрощену форму основного символу без синьої смуги, водночас назва установ набуває синього кольору. Модернізований лев базується на зображенні малого державного герба: елементи корони, пазурів та язика збільшено, щоб вони залишалися виразними при зменшенні масштабу, тоді як при збільшенні збережено багатство орнаменту за рахунок характерних розрізів у малюнку корони, правих кінцівок і хвоста (Vizuální identita, 2025). Збереження історичної відповідності та зв'язку з національними символами підкреслює легітимність та спадкоємність державної символіки, водночас адаптуючи її до сучасних вимог брендингу.

Важливо визначити ключових учасників формування зовнішньополітичного іміджу Чеської республіки та конституційно-правове закріплення їх ролей. За Конституцією Чеської республіки, реалізацію зовнішньої політики здійснюють Президент республіки та Уряд; водночас відповідальність за неї покладається виключно на Уряд. Уряд, як вищий орган виконавчої влади (ст. 67 Конституції ЧР), несе відповідальність за зовнішню політику перед Палатою депутатів Парламенту Чеської республіки, як у плані її реалізації, так і її формулювання. За допомогою дипломатії прем'єр-міністр та інші члени уряду безпосередньо втручаються у формування зовнішньої політики. Президент може діяти як досить автономний суб'єкт, оскільки за виконання своїх функцій він не підзвітний жодному конституційно-політичному органу (ст. 54 Конституції ЧР). Він представляє державу назовні, укладає та ратифікує міжнародні договори (ст. 63 Конституції ЧР). Парламент Чеської республіки має повноваження у сфері зовнішньої політики, перш за все, у питаннях, що стосуються важливих міжнародних договорів та у питаннях безпекової політики, де він, серед іншого, приймає рішення про участь Чеської республіки в оборонних програмах міжнародних організацій та про направлення збройних сил за межі держави (ст. 43 Конституції ЧР) (Ústava, 1992). Однак ключову роль відіграє Міністерство закордонних справ, яке своєю експертизою сприяє формуванню концепції зовнішньої політики, тим самим беручи участь у визначенні напрямку, яким повинна рухатися Чеська республіка. Важливою функцією міністерства є також його координаційна роль, що полягає у прагненні забезпечити єдину позицію країни назовні та контроль за належним виконанням зобов'язань за міжнародними угодами, досягнутих в результаті перегово-

рів на вищому рівні. Зовнішньополітичне відомство Міністерства закордонних справ розробляє та реалізує стратегічну концепцію міжнародного іміджу, взаємодіє з посольствами, міжнародними організаціями і партнерами. Департамент публічної дипломатії був створений при Міністерстві закордонних справ Чеської республіки в 2011 р. з метою взаємодії та комунікації з широкою громадськістю як в країні, так і за кордоном. Роль публічної дипломатії полягає у сприянні досягненню більш широких дипломатичних цілей шляхом використання рекламних та культурних заходів, освітніх обмінів та підтримки партнерських відносин між чеськими та іноземними неурядовими організаціями. Основними учасниками діяльності з публічної дипломатії виступають чеські посольства, діяльність яких координується Департаментом публічної дипломатії. Політика з просування іміджу Чеської республіки сфокусована на кількох ключових напрямках: спорт; чеська історія (визначні події та видатні постаті); чеська музика, кіно та театр. У реалізації цієї політики має місце значна співпраця з Чеськими центрами – мережею установ, створеною для поширення чеської культури та формування іміджу Чеської республіки як сучасної та креативної країни із багатими культурними традиціями. Чеські центри є фактично основним інструментом Міністерства закордонних справ у галузі культурної дипломатії, що відповідають за всі компоненти презентації країни. Мережа Чеських центрів представлена 25 державними установами по всьому світу з метою формування довгострокових інституційних відносин та зміцнення репутації Чеської республіки на міжнародній арені. Такі центри є членами міжнародної асоціації європейських культурних інститутів EUNIC (Ministry of FACR, 2023). В Україні Чеський центр (офіційна назва Чеський центр Київ) розпочав свою діяльність з 1996 року згідно з міждержавною угодою української та чеської сторін, у рамках Договору про дружні відносини і співробітництво між Україною та Чеською республікою (Павлишин, 2021: 128). У 2018 р. з нагоди 100-річчя виникнення незалежної Чехословацької республіки Чеськими центрами був організований грандіозний проєкт CzechImage. Головною задачею було представити у мистецькому форматі зовнішнє бачення образу Чехії з позиції інших країн. Чеський центр в Україні у свою чергу також реалізував масштабний науково-популярний проєкт «Чеський спадок в Україні» (Чеський спадок, 2021). Оскільки найбільше чеського спадку в Україні знаходяться на Закарпатті – тут сформувалася культурно-історична ініціатива, у результаті

командної роботи якої був розроблений аудіовізуальний маршрут історичними та культурними пам'ятками Чехословаччини.

Основним документом, який визначає принципи, компетенції та межі іноземної презентації Чехії є «Концепція єдиної презентації Чеської республіки» (Консерсе, 2015). Документ розробляється Міністерством закордонних справ і пропонується уряду на затвердження. Концепція оновлюється, тобто актуалізується кожні 4 роки, пропозиції до якої розробляє Дорадчий орган міністра закордонних справ – Комісія з питань єдиної презентації Чеської республіки за кордоном. Метою створення єдиної презентації Чеської республіки є розробити та запровадити одне інтегроване представлення країни, яке охоплює ключові соціально-економічні атрибути: туризм, історію, культуру, спорт, освіту, торгівлю, промисловість та сучасний імідж, що орієнтований на інноваційні дослідження та розвиток технологій. Таке представлення має слугувати як інструмент формування позитивного міжнародного іміджу і зміцнення економічних інтересів країни. Таким чином відбувається уніфікація процедур презентації за кордоном: заміна розрізнених практик на єдині стандарти оформлення, стилю та комунікації з метою зменшення символічного розриву між внутрішнім світоглядом та зовнішнім сприйняттям країни. Відхід від застарілого образу: заміна уявлень про Чехію як посткомуністичний економічний контекст з низькою конкурентною привабливістю на більш динамічний імідж, що відображає реальні зміни від 1989 року до сьогодні – економічну модернізацію, інтеграцію у світову економіку та прогресивний соціальний розвиток. Відповідно до оновленої версії Концепції єдиної презентації Чеської республіки, основна ціль полягає у формуванні іміджу країни під брендом «Чеська республіка: країна майбутнього» (The Czech Republic, 2025). Кожен напрям має свого інституційного гаранта, зазвичай міністерство, включаючи конкретного відповідального керівника. Таке бачення презентації Чеської республіки базується на стратегіях і пріоритетах усіх міністерств і є підсумком всіх істотних спільних елементів цих стратегій. Міністерство культури та відповідні культурні інститути відповідають за просування культури, мистецтва та збереження історичної спадщини. Вони організують міжнародні культурні проекти, фестивалі та виставки, здійснюють співпрацю з діаспорою. Міністерство освіти, молоді та спорту забезпечує академічну мобільність, підтримує наукові програми, стипендії та партнерства з університетами. Підтримка

освіти та науки спрямована на формування репутації країни як центру інновацій, високоякісної освіти та наукових досліджень. Провідні чеські університети та наукові установи гармонійно поєднують історичні традиції та інноваційні технології, що підсилює їхню міжнародну привабливість та конкурентоспроможність у глобальному науковому просторі. Карлів університет у Празі, університет Масарика у Брно та інші відіграють провідну роль у гуманітарних та природничих науках, є джерелом академічних традицій, а також активними партнерами у міжнародних навчальних та наукових програмах. Академія наук Чеської республіки має сильний вплив на наукову політику країни та сприяє міжнародному співробітництву. Завдяки цим закладам Чехія може демонструвати стійку освітню та наукову базу як основу для очікуваного міжнародного іміджу: з одного боку – повага до академічних традицій і довіри до якості освіти; з іншого – активна інтеграція в глобальні наукові процеси, участь у європейських та світових дослідницьких програмах, що підвищує престиж країни на світовій арені та підтримує її роль як надійного партнера у сфері науки і освіти. Міністерство оборони виконує завдання відповідно до зобов'язань перед Північноатлантичним альянсом, з акцентом на реалізацію військово-політичних амбіцій Чеської республіки та участь у рамках європейських систем безпеки. Також забезпечується участь у військових та гуманітарних місіях за межами країни, координується догляд за військовими могилами як у Чеській республіці, так і за кордоном (The Czech Republic, 2025). Кожна з вищезазначених ділянок представляє собою структурну складову політики, що включає відповідні підгрунття, рамкові цілі та переважно законодавчо-орієнтовані інструменти, спрямовані на досягнення відповідних завдань.

Єдина презентація Чеської республіки реалізується через дипломатичні представництва країни за кордоном. Найвищим постійним представником Чеської республіки у приймаючій державі є надзвичайний і повноважний посол. Специфічним інструментом формування позитивного іміджу Чеської республіки виступає інститут почесних консулів, які займають значні та авторитетні позиції у локальних спільнотах. Тісна взаємодія з почесними консулами розкриває значний потенціал для просування країни у важливих містах поза межами столиць або у країнах з спільною акредитацією (Консерсе, 2015). Крім того, за кордоном діють представництва CzechTrade і CzechInvest та CzechTourism. Вони є своєрідною «вітриною» Чеської республіки, оскільки призна-

чені для взаємодії з громадськістю. Їхнє розташування орієнтоване на центри торгівлі та культури з єдиним, легко пізнаваним візуальним оформленням. Саме через такі центри відбувається подача об'єктивної, доступної для закордонних партнерів економічної та соціальної статистичної інформації. Завдяки їх діяльності реалізується підтримка іміджу стабільної, прозорої та конкурентної економіки країни. В сучасному контексті імідж Чехії як стабільного, демократичного та економічно розвиненого партнера підтримується через інтеграцію в ЄС та НАТО, активну участь у міжнародних інституціях, розвиток науково-технічного потенціалу та культуру діалогу. Культурний вимір чеської зовнішньої політики базується на твердженні, що культурні, освітні, наукові та неурядові відносини створюють простір для взаємного пізнання та зближення держав, народів і культур, а також для налагодження та реалізації торговельних та інвестиційних контактів.

Висновки. На основі представленого дослідження автор обґрунтовує, що історичні передумови формують основу зовнішньополітичного іміджу країни. За допомогою історичного методу розкрито традиції державних інститутів Чехії та їх роль у конструюванні міжнародного образу. Виявлено, що сформовані протягом століть історичні традиції політичних цінностей – інтелектуалізм, гуманізм, правова культура – забезпечують Чехії репутацію надійного партнера у Європейському Союзі та на міжнародній арені. Формування міжнародного іміджу Чеської республіки значною мірою спирається на багатовікові державні традиції, що розвивалися від часу ранніх середньовічних утворень Богемії до сучасної парламентської демократії. Моравська держава та Чеська корона становлять історично зумовлену базу для легітимації сучасних зовнішньополітичних ініціатив та норм дипломатичної поведінки. Важливим у формуванні європейського політичного образу Богемії був період правління Карла IV, коли Прага стала центром Священної Римської імперії, а Карлів університет (1348 р.) – першим університетом у Центральній Європі. Розвиток освіти, бюрократії та правових норм заклав традицію високої політичної та культурної автономії, яка й сьогодні є одним з наріжних каменів чеського іміджу як держави з глибокими гуманістичними коренями. У період Австро-Угорської монархії сформувався політичний та адміністративний досвід консенсусу, міжетнічних відносин та бюрократичні практики, що залишилися релевантними для сучасної адміністративної культури. Період становлення Першої Чехословацької республіки заклав прин-

ципи демократичної легітимності, інституційної стабільності та мультикультурного інтеграційного наративу. Соціалістичний період під впливом Радянського Союзу вплинув на політичну культуру, зовнішньополітичні орієнтації та внутрішні механізми політичного контролю, які залишили сліди в типовому підході до кооперації з європейськими та трансатлантичними структурами. Оксамитова революція та перехід до ринкової економіки розпочали глибоку політико-економічну трансформацію, яка забезпечила підвищення ролі громадянського суспільства, правової держави та багатопартійної конкуренції. Інтеграція до євроатлантичних структур після 1989 р. та стратегічна переорієнтація на членство в ЄС й НАТО вплинули на формування зовнішньополітичного курсу, оборонної стратегії та дипломатичних пріоритетів. Еволюція державних інститутів Чехії визначила характер політичної культури, акцент на правовій державі, орієнтацію на європейські цінності та стали демократичну спадковість, яка суттєво впливає на сприйняття країни на міжнародній арені. На основі аналізу ролі дипломатичних інститутів Чехії у формуванні міжнародного іміджу країни виявлено, що інституційна структура публічної дипломатії демонструє ефективність за рахунок розподілу функцій між Міністерством закордонних справ та мережами Чеських центрів. З'ясовано, що головні вектори іміджу формуються дипломатами та представниками влади, використовуючи комбінацію класичних дипломатичних інструментів у поєднанні з іміджевими технологіями. У статті обґрунтовано роль культурної дипломатії як інструменту створення позитивного іміджу держави та виявлено, що пропаганда культурної спадщини сприяє розумінню ідеалів та цінностей представників інших культур, допомагає формуванню більш широкого та незаангажованого світогляду. Збереження культурно-історичної пам'яті відбувається також за рахунок інтеграції елементів, пов'язаних з національними та регіональними символами, забезпечуючи таким чином унікальність та ідентифікує державу як традиційно відповідального актора на міжнародній арені. Збереження та зрозуміле представлення національних символів сприяють культурній інтеграції та запобіганню символічних конфліктів, зокрема в мультикультурних та багатонаціональних контекстах. Узагальнюючи, можна констатувати, що діяльність Чеських центрів слугує яскравою ілюстрацією застосування зазначених механізмів культурної дипломатії через популяризація культурної спадщини Чеської республіки. В умовах підвищеної інформаційної

відкритості культурна дипломатія перетворюється на важливий інструмент формування міжнародного образу держави. Таким чином зовнішньополітична іміджева діяльність Чеської республіки спрямована на конструювання позиції країни як відповідального члена міжнародного співтовариства із акцентом на її інноваційний потенціал, культурну спадщину та гуманістичні цінності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейко В. Специфіка становлення і розвитку чесько-словацьких міждержавних відносин 1990-х – початку 2000-х років: монографія. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 247 с.
2. Єремєєва І. Практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави. Регіональні студії. Ужгород: Гельветика, 2021. Вип. 24. С. 123–127.
3. Кіш С. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції. Ужгород, 2008. 440 с.
4. Корсак Р. Політична і економічна співпраця України та Чехії в умовах трансформації суспільних відносин (2000–2012 рр.): монографія. Ужгород. Видавництво ФОП Бреза А. Е., 2013. 518 с.
5. Мадрига Т., Круглюк І. Політичні та правові аспекти розвитку публічної дипломатії України в контексті євроінтеграційних викликів. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія, 2025. № 20. С. 272–281. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-32>
6. Осмоловська А. О. Чинники формування образу країни на міжнародній арені. Політичне життя, 2018. №2. С. 80–85.
7. Павлишин Л. Діяльність Чеського центру в Україні як приклад успішного інструменту культурної дипломатії. Політичні перетворення в країнах Центральної та Східної Європи: історикополітичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти. Матеріали наукової конференції, присвяченої 30-річчю від дня утворення кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет» / За заг. ред. проф. М. М. Вегеша і Ю. О. Остапця. Ужгород, 2021. 264 с. С. 126–131.
8. Павлишин Л. Зовнішня політика Чеської Республіки крізь призму історіографії. Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип. 2 (45), 2021. С. 110–122. DOI: 10.24144/2523-4498.2(45).2021.247479
9. Павлишин Л. Зовнішня політика Чеської Республіки: становлення та пріоритетні напрями розвитку (1993–2004 рр.): монографія. Ужгород, 2021. 224 с.
10. Павлишин Л. Культурна дипломатія як інструмент партнерства України та Угорщини в умовах російсько-української війни. Україна – Угорщина: сучасний стан та перспективи міждержавних відносин: зб. наук. праць. Матеріали круглого столу, Київ, 20 черв. 2024 р. / За наук. ред. О. Рафальського, В. Котигоренка. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2024. 200 с. С. 177–188.
11. Приходько В. Становлення нової політичної системи Чеської Республіки в умовах трансформаційної кризи середини 90-х рр. ХХ ст. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2004. Вип. 13. 162–178.
12. Чеський спадок в Україні. Чеський центр Київ. 2021. URL: <https://kyiv.czechcentres.cz/ceske-story-v-ukrajine> (дата звернення: 08.01.2026).
13. Чечель О. Формування іміджу держави на міжнародній арені. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №10. С. 82–86.
14. Anholt S. Brand New Justice: The upside of Global Branding. Butterworth-Heinemann. Oxford, 2003. 180 s.
15. Emmert František. Moderní české dejiny. Praha: Mladá fronta, 2019. 296 s.
16. Hololobov Serhii. Cultural Diplomacy As a Component of State Policy in the Sphere of Culture at the Current Stage of Ukrainian State-Formation. Public Administration and Regional Development, no. 18, Dec. 2022, pp. 1057–78. DOI: 10.34132/pard2022.18.04.
17. James Pamment. New Public Diplomacy in the 21st Century: a comparative study of policy and practice. Routledge, 2013. 161 s.
18. Jørgensen K. Modern European Diplomacy: A Research Agenda. Journal of International Relations and Development. January 1999. 2(1) p. 78-96.
19. Khomenska I., Ivashchuk O. Basic concepts of public diplomacy. Innovative economy. Feb. 2023, no.4, pp. 13–19. DOI: 10.37332/2309-1533.2022.4.2.
20. Klimek A., Kubů E. Československá zahraniční politika 1918–1938. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1995. 115 s.
21. Koncepte jednotné zahraniční prezentace České republiky. 2015. URL: <https://adoc.pub/koncepce-jednotne-prezentace-eske-republiky.html> (дата звернення: 08.01.2026).
22. Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Public Diplomacy Department. Prague, 2023. URL: <https://www.mzv.cz>. (дата звернення: 08.01.2026).
23. Ort A. Česká zahraniční politika. Plzen, 2004. 400 s.
24. Pick O., Handl V. Zahraniční politika České republiky 1993–2004: úspěchy, problémy a perspektivy. Praha, 2004. 268 s.
25. Sedláček P. Symboly republiky. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. 41 s.
26. Snow Nancy. Public Diplomacy. Oxford Research Encyclopedia, International Studies, July 2020. DOI:10.1093/acrefore/9780190846626.013.518
27. The Czech Republic: The Country for the Future. 2025. URL: https://mzv.gov.cz/taipei/en/economy_and_trade/the_czech_republic_the_country_for_the.html (дата звернення: 28.12.2025).
28. Ústava České Republiky. Od 16. prosince 1992. URL: www.psp.cz/docs/laws/constitution.html. (дата звернення: 04.01.2026).

29. Van Ham P. The Rise of the brand state: The postmodern politics of image and reputation. *Foreign affairs*. September 2001. Volume 80, no. 5.
30. Vizuální identita státní spravy České republiky. URL: www.najbrt.cz/aktuality/vizualni-identita-statni-spravy-ceske-republiky (дата звернення: 20.12.2025).
31. Wolverton, Lisa (ed.). *Cosmas of Prague: Narrative, Classicism, Politics*. Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 2015. Pp. xvi, 307 s.

REFERENCES

1. Andreiko V. (2011) Spetsyfika stanovlennia i rozvytku chesko-slovatskykh mizhderzhavnykh vidnosyn 1990-kh – pochatku 2000-kh rokiv: monohrafiia. [The specifics of the formation and development of Czech-Slovak inter-state relations in the 1990s and early 2000s] Uzhhorod: ZakDU, 247 s. [in Ukrainian].
2. Yeremieieva I. (2021) Praktychni aspekty formuvannia mizhnarodnoho imidzhu derzhavy. [Practical aspects of shaping the international image of the state] *Rehionalni studii*. Uzhhorod: Helvetyka. Vyp. 24. S. 123–127. [in Ukrainian].
3. Kish Ye. (2008) Tsentralna Yevropa v suchasni systemi yevrorehionalnoi intehtratsii. [Central Europe in the current system of European regional integration] Uzhhorod, 440 s. [in Ukrainian].
4. Korsak R. (2013) Politychna i ekonomichna spivpratsia Ukrainy ta Chekhii v umovakh transformatsii suspilnykh vidnosyn (2000–2012 rr.). [Political and economic cooperation between Ukraine and the Czech Republic in the context of social transformation (2000–2012)]: monohrafiia. Uzhhorod. Vydavnytstvo FOP Breza A. E., 518 s. [in Ukrainian].
5. Madryha T., Kruhliuk I. (2025) Politychni ta pravovi aspekty rozvytku publichnoi dyplomatii Ukrainy v konteksti yevrointehtratsiinykh vyklykiv. [Political and legal aspects of the development of Ukraine's public diplomacy in the context of European integration challenges] *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*, № 20. S. 272–281. [in Ukrainian].
6. Osmolovska A. O. (2018) Chynnyky formuvannia obrazu krainy na mizhnarodni arena. [Factors shaping a country's image on the international stage] *Politychne zhyttia*. №2. S. 80–85. [in Ukrainian].
7. Pavlyshyn L. (2021) Diialnist Cheskoho tsentru v Ukraini yak pryklad uspishnoho instrumentu kulturnoi dyplomatii. [The activities of the Czech Centre in Ukraine as an example of a successful instrument of cultural diplomacy] *Politychni peretvorennia v krainakh Tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy: istorykopolitychni, etnonatsionalni, elektoralni ta derzhavno-upravlinski aspekty. Materialy naukovoï konferentsii, prysviachenoï 30-richchiu vid dnia utvorennia kafedry politolohii i derzhavnoho upravlinnia DVNZ «Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet» / Za zah. red. prof. M. M. Vehesha i Yu. O. Ostaptsia*. Uzhhorod. 264 s. S. 126–131. [in Ukrainian].
8. Pavlyshyn L. (2021) Zovnishnia polityka Cheskoï Respubliky kriz pryzmu istoriografii. [Foreign policy of the Czech Republic through the prism of historiography] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, serii «Istoria»*, vyp. 2 (45). S. 110–122. [in Ukrainian].
9. Pavlyshyn L. (2021) Zovnishnia polityka Cheskoï Respubliky: stanovlennia ta priorytetni napriamy rozvytku (1993–2004 rr.). [Foreign policy of the Czech Republic: formation and priority areas of development (1993–2004)]: monohrafiia. Uzhhorod, 224 s. [in Ukrainian].
10. Pavlyshyn L. (2024) Kulturna dyplomatiiia yak instrument partnerstva Ukrainy ta Uhorshchyny v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny. [Cultural diplomacy as an instrument of partnership between Ukraine and Hungary in the context of the Russian-Ukrainian war] *Ukraina – Uhorshchyna: suchasnyi stan ta perspektyvy mizhderzhavnykh vidnosyn: zb. nauk. prats. Materialy kruhloho stolu, Kyiv, 20 cherv. 2024 r. / Za nauk. red. O. Rafalskoho, V. Kotyhorenka. Instytut politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. Kyiv–Nizhyn: Vydavets Lysenko M. M., 200 s. C. 177–188*. [in Ukrainian].
11. Prykhodko V. (2004) Stanovlennia novoï politychnoi systemy Cheskoï Respubliky v umovakh transformatsiinoï kryzy seredy 90-kh rr. XX st. [The formation of the new political system of the Czech Republic in the conditions of the transformation crisis of the mid-1990s] *Mizhnarodni zviiazky Ukrainy: naukovyi poshuky i znakhidky*. Vyp. 13. 162–178. [in Ukrainian].
12. Cheskyi spadok v Ukraini. (2021) [Czech heritage in Ukraine] *Cheskyi tsentr Kyiv* URL: <https://kyiv.czechcentres.cz/ceske-stopy-v-ukrajine> [in Ukrainian].
13. Chechel O. (2016) Formuvannia imidzhu derzhavy na mizhnarodni arena. [The formation of the state's image in the international arena] *Investytzii: praktyka ta dosvid*. №10. S. 82–86. [in Ukrainian].
14. Anholt S. (2003) *Brand New Justice: The upside of Global Branding*. Butterworth-Heinemann. Oxford, 180 s.
15. Emmert František (2019) *Moderní české dějiny*. [Modern Czech History] Praha: Mladá fronta, 296 s. [in Czech].
16. Hololobov Serhii (2022) Cultural Diplomacy As a Component of State Policy in the Sphere of Culture at the Current Stage of Ukrainian State-Formation. *Public Administration and Regional Development*, no. 18, Dec, pp. 1057–78.
17. James Pamment (2013) *New Public Diplomacy in the 21st Century: a comparative study of policy and practice*. Routledge. 161 s.
18. Jørgensen K. (1999) Modern European Diplomacy: A Research Agenda. *Journal of International Relations and Development*. January 2(1), p. 78-96.
19. Khomenska I., Ivashchuk O. (2023) Basic concepts of public diplomacy. *Innovative economy*. Feb., no.4, pp. 13–19.
20. Klimek A., Kubů E. (1995) Československá zahraniční politika 1918–1938. [Czechoslovak Foreign Policy 1918–1938] Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku. 115 s. [in Czech].
21. Koncepte jednotné zahraniční prezentace České republiky (2015). [Concept for a unified foreign presentation of the Czech Republic] URL: <https://adoc.pub/koncepte-jednotne-prezentace-eske-republiky.html>. [in Czech].
22. Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic. Public Diplomacy Department. Prague (2023). URL: <https://www.mzv.cz>.

23. Ort A. (2004) Česká zahraniční politika. [Czech foreign policy] Plzen, 400 s. [in Czech].
24. Pick O., Handl V. (2004) Zahraniční politika České republiky 1993–2004: úspěchy, problémy a perspektivy. [Foreign Policy of the Czech Republic 1993–2004: Successes, Problems, and Prospects] Praha. 268 s. [in Czech].
25. Sedláček P. (2007) Symboly republiky. [Symbols of the Czech Republic] Praha: Úřad vlády České republiky. 41 s. [in Czech].
26. Snow Nancy (2020) Public Diplomacy. Oxford Research Encyclopedia, International Studies, July 2020.
27. The Czech Republic: The Country for the Future (2025). URL: https://mzv.gov.cz/taipei/en/economy_and_trade/the_czech_republic_the_country_for_the.html
28. Ústava České Republiky. Od 16. prosince 1992. [Constitution of the Czech Republic. Since Dec. 16, 1992.] URL: www.psp.cz/docs/laws/constitution.html. [in Czech].
29. Van Ham, P. (2021). The Rise of the brand state: The postmodern politics of image and reputation. Foreign affairs. September. Volume 80, no. 5.
30. Vizuální identita státní spravy České republiky. [Visual identity of the Czech Republic's state administration] URL: www.najbrt.cz/aktuality/vizualni-identita-statni-spravy-ceske-republiky [in Czech].
31. Wolverton, Lisa (ed.). (2015) Cosmas of Prague: Narrative, Classicism, Politics. Washington, D.C.: Catholic University of America Press. Pp. xvi, 307 s.

Дата першого надходження статті до видання: 29.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

